

Social- og Boligstyrelsens whistleblowerpolitik

Denne whistleblowerpolitik beskriver anvendelsesområdet for Social- og Boligstyrelsens whistleblowerordning i henhold til whistleblowerloven¹ og Justitsministeriets vejledning om whistleblowerordninger på offentlige arbejdspladser.

Politikken beskriver, hvad Social- og Boligstyrelsens whistleblowerordning er, hvem der kan benytte ordningen, hvad der kan indberettes om til ordningen, hvordan man indberetter, og hvordan indberetningerne håndteres.

1. Hvad er whistleblowerordningen?

Whistleblowerordningen i Social- og Boligstyrelsen har til formål at

- øge mulighederne for, at ansatte og samarbejdspartnere kan ytre sig om kritisable forhold i Social- og Boligstyrelsen uden at frygte for negative konsekvenser
- beskytte personer, som indgiver oplysninger til whistleblowerordningen
- opdage fejl og forsømmelser og derved højne niveauet i Social- og Boligstyrelsens opgavevaretagelse.

Whistleblowerordningen er et supplement til den direkte og daglige kommunikation i Social- og Boligstyrelsen om fejl og utilfredsstillende forhold mv. Ordningen udgør desuden et supplement til muligheden for at rette henvendelse til fx nærmeste leder, HR eller tillidsrepræsentanten. For samarbejdspartnere er den et supplement til deres mulighed for at rette henvendelse til fx deres kontakt i styrelsen eller dennes leder. Ordningen udelukker ikke muligheden for at indberette via eksterne kanaler som fx Folketingets Ombudsmand eller Den Nationale Whistleblowerordning i Datatilsynet.

2. Hvem kan bruge whistleblowerordningen?

Whistleblowerordningen kan anvendes af alle personer, der arbejder i Social- og Boligstyrelsen. Det omfatter arbejdstagere i bred forstand, herunder overenskomstansatte, deltids- og fuldtidsansatte, tjenestemænd, frivillige samt lønnede og ulønnede praktikanter.

Ordningen kan også anvendes af personer, der tidligere har arbejdet i Social- og Boligstyrelsen, og som indberetter oplysninger, som de er kommet i besiddelse af i den periode, de arbejdede i Social- og Boligstyrelsen.

Endvidere kan ordningen anvendes af personer, som endnu ikke er begyndt at arbejde i Social- og Boligstyrelsen, men som indberetter oplysninger, der er erhvervet i forbindelse med ansættelsesprocessen eller andre førkontraktuelle forhandlinger.

Desuden kan ordningen anvendes af samarbejdspartnere, som Social- og Boligstyrelsen har et mere kontinuert eller formaliseret samarbejde med, herunder private virksomheder (fx leverandører og underleverandører). Ordningen vil således kunne anvendes af personer, der arbejder under tilsyn og ledelse af fx en af Social- og Boligstyrelsens kontrahenter, underleverandører eller leverandører. Andre vil som udgangspunkt ikke være omfattet. En tilskudsmodtager betragtes ikke som en samarbejdspartner, idet en tilskudsmodtager ikke samarbejder med styrelsen som led i en kontrakt, men i stedet modtager midler afsat på fx finansloven, hvor styrelsen er ansvarlig for tilskudsadministrationen.

3. Hvad kan man indberette om?

I whistleblowerordningen kan der indberettes om forhold, som har betydning for Social- og Boligstyrelsens opgavevaretagelse. Der kan indberettes om overtrædelser af EU-retten, der er omfattet af whistleblowerdirektivet. Det er eksempelvis:

- offentligt udbud
- beskyttelse af privatlivets fred og personoplysninger
- overtrædelser relateret til det indre marked, fx EU-konkurrence- og -statsstøttere reglerne.

¹ Lov nr. 1436 af 29. juni 2021 om beskyttelse af whistleblowere (herefter whistleblowerloven).

Der kan i øvrigt indberettes om alvorlige lovovertrædelser (der ikke er overtrædelser af de dele af EU-retten, der er omfattet af whistleblowerdirektivet) og øvrige alvorlige forhold. Alvorlige lovovertrædelser og alvorlige forhold vil i almindelighed omfatte oplysninger om:

- *straffbare forhold*, fx overtrædelse af tavshedspligten, misbrug af økonomiske midler, tyveri, svig, underslæb, bedrageri eller bestikkelse.
- *grove eller gentagne overtrædelser af lovgivningen*, fx forvaltningsloven eller offentlighedsloven.
- *grove eller gentagne overtrædelser af forvaltningsretlige principper*, fx officialprincippet, lighedsgrund-sætningen, saglighed eller proportionalitetsprincippet.
- *grove eller gentagne overtrædelser af væsentlige interne retningslinjer*, fx disponeringsinstruks eller retningslinjer om I-sikkerhed.
- *grove personrelaterede konflikter på arbejdspladsen*, fx grov chikane.
- *seksuel chikane*, dvs. enhver form for uønsket verbal, ikke-verbal eller fysisk adfærd med seksuelle undertoner med det formål eller den virkning at krænke en persons værdighed, navnlig ved at skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima.
- *bevidst vildledning af borgere og samarbejdspartnere*.

Ved hver indberetning foretages der en konkret vurdering af, om der er tale om sådanne alvorlige forhold.

En indberetning skal være afgivet i god tro. Whistlebloweren skal dermed have viden eller begrundet mistanke om, at sådanne forhold er begået eller har fundet sted. Hvis oplysningerne ikke er afgivet i god tro, er whistlebloweren ikke omfattet af whistleblowerlovens beskyttelse.

Ordningen kan også bruges til indberetning af overtrædelser eller forhold, der har fundet sted før whistleblowerlovens ikrafttræden, hvis de i øvrigt falder inden for lovens anvendelsesområde.

Oplysninger om øvrige forhold, fx overtrædelser af interne retningslinjer af mindre alvorlig karakter og mindre grove personrelaterede konflikter på arbejdspladsen, er ikke omfattet af ordningen. Oplysninger om disse forhold skal som udgangspunkt håndteres via fx nærmeste leder, HR eller tillidsrepræsentanten.

4. Hvordan indberetter man?

Whistleblowere kan indberette til Social- og Boligstyrelsens whistleblowerordning via Statens Whistleblowersystem, e-mail eller fysisk post. Kontaktoplysningerne fremgår af Social- og Boligstyrelsens hjemmeside og intranet. Social- og Boligstyrelsens whistleblowerenhed modtager ikke mundtlige indberetninger.

Social- og Boligstyrelsen opfordrer til, at man indberetter via Statens Whistleblowersystem, hvor man også har mulighed for at være anonym. Endvidere kan whistleblowerenheden kommunikere med en anonym indberetter i dette system.

Hvis indberetningen indeholder fortrolige oplysninger eller fortrolige eller følsomme personoplysninger, skal indberetteren sørge for, at indberetningen sker på en sikker måde, dvs. at vedkommende ikke må sende indberetningen via almindelig mail.

Hvis whistlebloweren ønsker at være anonym, skal vedkommende vælge en indberetningsform, der tilgodeser dette.

Ved en anonym indberetning skal whistlebloweren være opmærksom på, at vedkommende ikke i indberetningen oplyser navn, telefonnummer, e-mailadresse eller andet personhenførbart, og at vedkommende ikke – fx ved upload af filer, herunder dokumenter, film, fotos mv. – utilsigtet afgiver oplysninger om sin identitet. Whistlebloweren skal også være opmærksom på, at vedkommende ikke anvender en pc, der kan spores, fx via IP-adresse eller logning af brugeraktiviteter.

Whistlebloweren skal dog være opmærksom på, at Social- og Boligstyrelsen ikke må lægge vægt på anonyme oplysninger i sig selv som led i en indgribende afgørelse, fx over for en ansat. Det kan indebære, at fx en indberetning om ulovligheder må henlægges, uden at det er muligt at komme til bunds i sagen. Derfor opfordrer Social- og Boligstyrelsen til, at oplysninger ikke indgives anonymt.

Hvis whistlebloweren er omfattet af den personkreds, der kan bruge ordningen, og hvis indberetningen omhandler forhold, der er omfattet af whistleblowerlovens anvendelsesområde, behandles eventuelle oplysninger om whistleblowerens identitet i videst mulige omfang fortroligt. Oplysninger om whistleblowerens identitet eller

andre oplysninger, der gør det muligt at udlede whistleblowerens identitet, videregives kun med whistleblowerens samtykke. Vi kan imidlertid være nødt til at oplyse om whistleblowerens identitet i forbindelse med indgivelse af en politianmeldelse eller ved overdragelse af sagen til relevante tilsynsmyndigheder (fx Rigsrevisionen eller Datatilsynet). Se nærmere under punkt 5 og 6.

Hvis whistlebloweren ikke er omfattet af den personkreds, der kan bruge ordningen, eller hvis indberetningen ikke omhandler forhold, der er omfattet af whistleblowerlovens anvendelsesområde, kan oplysninger i indberetningen, herunder whistleblowerens identitet, blive videregivet uden whistleblowerens samtykke for at undersøge forholdene i indberetningen og udleveret i forbindelse med aktindsigt.

5. Hvordan behandles indberetningerne?

Social- og Boligstyrelsen har udpeget en whistleblowerenhed, der behandler indberetninger til whistleblowerordningen. Enheden modtager og registrerer indberetninger og har kontakt med whistleblowere, følger op på indberetninger og giver feedback til whistleblowere.

Enhedens arbejde er forankret i Jura. Sagsbehandlere i enheden har tavshedspligt med hensyn til oplysninger, der indgår i indberetningerne.

Når whistleblowerenheden modtager en indberetning, vurderer enheden, om der er grundlag for at realitetsbehandle forholdet, eller om indberetningen skal afvises eller henlægges. Afvisning eller henlæggelse anvendes, når Social- og Boligstyrelsen ikke er rette modtager, fordi indberetningen vurderes at ligge uden for formålet med whistleblowerordningen, eller fordi det ikke er muligt at oplyse sagen tilstrækkeligt.

Modtager Social- og Boligstyrelsen indberetninger, der falder uden for ordningens anvendelsesområde, vil whistleblowerenheden – afhængigt af indberetningens karakter og hvis det er muligt – vejlede whistlebloweren om den videre håndtering af indberetningen. I sådanne tilfælde kan oplysninger i indberetningen, herunder whistleblowerens identitet, blive videregivet for at undersøge forholdene i indberetningen og udleveret i forbindelse med aktindsigt.

En indberetning vedrørende styrelsens direktør er omfattet af whistleblowerordningen i Social- og Boligministeriets departement og skal derfor sendes dertil.

Hvis indberetningen ligger inden for ordningens anvendelsesområde, og hvis der er grundlag for en realitetsbehandling, iværksætter whistleblowerenheden en nærmere undersøgelse af forholdet under inddragelse af oplysninger internt i Social- og Boligstyrelsen samt i relevant omfang under inddragelse af eksterne myndigheder og offentlige tilsynsorganer.

Udfaldet af en undersøgelse kan fx være, at Social- og Boligstyrelsen

- udtaler sin opfattelse af sagen over for de(n) relevante enhed(er) eller medarbejder(e), herunder med kritik, anbefalinger eller henstillinger
- ændrer interne retningslinjer eller lignende
- indleder personalesag (fx disciplinære sanktioner som advarsel eller afskedigelse) mod relevant(e) medarbejder(e)
- overdrager sagen til politiet med henblik på efterforskning af muligt strafbare forhold
- iværksætter kontraktretlige konsekvenser (fx ophævelse af kontrakt) over for en samarbejdspartner
- afviser eller henlægger sagen.

Ordningen udelukker ikke muligheden for samtidig eller senere at indberette via eksterne kanaler som fx Folketingets Ombudsmand eller Den Nationale Whistleblowerordning i Datatilsynet.

Social- og Boligstyrelsen opfordrer til at indberette internt i tilfælde, hvor overtrædelsen kan imødegås effektivt internt, og hvor whistlebloweren vurderer, at der ikke er risiko for repressalier. Whistlebloweren kan dog frit vælge mellem at indgive indberetning til Social- og Boligstyrelsens whistleblowerordning eller en ekstern whistleblowerordning.

Whistleblowerordninger begrænser ikke offentligt ansattes ytringsfrihed, og der er således fortsat ytringsfrihed og meddeleret i overensstemmelse med gældende regler herom.

6. Hvilke rettigheder har whistleblowere, berørte og øvrige registrerede?

Rettigheder efter forvaltningsloven

Som whistleblower er man ikke part i den sag, indberetningen vedrører. Whistlebloweren har derfor heller ikke de almindelige rettigheder, der gælder for parter, som fx partsaktindsigt og begrundelse i forbindelse med en afgørelse.

Hvis indberetningen vedrører en person, og Social- og Boligstyrelsen træffer en afgørelse over for vedkommende, er den berørte part i denne nye sag. Forvaltningslovens regler om partsaktindsigt, partshøring og begrundelse finder imidlertid ikke anvendelse, for så vidt angår oplysninger om whistleblowerens identitet og andre oplysninger, der gør det muligt at udlede whistleblowerens identitet.

Whistleblowerenheden tager stilling til, i hvilket omfang såvel whistlebloweren og den berørte som øvrige registrerede skal orienteres om eller inddrages i sagsbehandlingen.

Beskyttelse mod repressalier og lignende

En whistleblower er beskyttet mod negative konsekvenser forbundet med en indberetning afgivet i god tro. En indberetning er afgivet i god tro, når whistlebloweren havde rimelig grund til at antage, at de indberettede oplysninger var korrekte på tidspunktet for indberetningen, og at oplysningerne var omfattet af whistleblowerordningen.

Hvis en whistleblower indgiver en indberetning i ond tro, kan det få negative konsekvenser for vedkommende, og i særlige tilfælde kan der være grundlag for politianmeldelse.

Hvis en ansat oplever at blive mødt med ansættelsesretlige konsekvenser, fordi vedkommende har benyttet whistleblowerordningen, kan vedkommende henvende sig til whistleblowerenheden, sin tillidsrepræsentant eller faglige organisation.

Hvis whistleblowerenheden får viden om, at en ansat har oplevet ansættelsesretlige konsekvenser efter at have indgivet en indberetning i god tro, skal whistleblowerenheden orientere direktøren om sagen uden at oplyse vedkommendes identitet.

Rettigheder efter databeskyttelseslovgivningen

De personoplysninger, der indgår i whistleblowerordningen, er omfattet af reglerne om databeskyttelse. De rettigheder, der følger heraf, gælder derfor som udgangspunkt for alle registrerede i sagen, dvs. såvel whistlebloweren og den berørte som eventuelle andre registrerede, der indgår i indberetningen.

Indberetninger omfattet af whistleblowerordningen er underlagt en særlig tavshedspligt. Det kan betyde, at de registrerede, som er nævnt i indberetningen, ikke oplyses om vores behandling af deres personoplysninger.

Rettighederne for de registrerede omfatter:

a) Oplysningspligt

Hvis der er indberettet oplysninger om en konkret person, skal personen som udgangspunkt oplyses om behandlingen. Som følge af den særlige tavshedspligt i whistleblowerloven og de almindelige undtagelsesregler i databeskyttelsesloven kan Social- og Boligstyrelsen efter en konkret vurdering undlade at opfylde oplysningspligten.

b) Retten til indsigt

En registreret kan få indsigt i, hvilke oplysninger Social- og Boligstyrelsen behandler om vedkommende. Den registrerede har som udgangspunkt ret til at få udleveret oplysninger om sig selv og har også ret til en række supplerende oplysninger om styrelsens behandling af personoplysningerne. Som følge af den særlige tavshedspligt i whistleblowerloven og de almindelige undtagelsesregler i databeskyttelsesloven kan Social- og Boligstyrelsen efter en konkret vurdering undlade at give indsigt.

c) Retten til at kræve berigtigelse, sletning og begrænsning

En registreret kan i visse situationer gøre indsigelse mod Social- og Boligstyrelsens behandling af oplysninger om vedkommende og eventuelt kræve, at oplysningerne bliver slettet eller berigtiget, eller at behandlingen af oplysningerne bliver begrænset. Retten til sletning og begrænsning af styrelsens behandling er dog begrænset

af, at Social- og Boligstyrelsen er omfattet af reglerne om journalisering og har pligt til at behandle indberetninger til styrelsens whistleblowerordning.

d) Retten til at klage til Datatilsynet

En registreret kan klage til Datatilsynet over Social- og Boligstyrelsens behandling af vedkommendes personoplysninger.